

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 34. — STEV. 34

NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 9, 1934. — PETEK, 9. FEBRUARJA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

FRANCIJA SE JE POMIRILA, A LE NA VIDEZ

ROJALISTI SKUŠAJO IZRABITI PRILIKO TER UVESTI V FRANCIJI MONARHISTIČNI REŽIM

Novemu ministrskemu predsedniku so vprizorili ljudje bučne ovacije. — Doumergue se je posvetoval z voditelji vseh strank. — Nevarnost generalnega štrajka še ni odstranjena. — Proklamacija pretendenta za francoski prestol. — Zastave na poldrogu.

PARIZ, Francija, 8. februarja. — Ko se je nahajala vsa Francija v divjem političnem viharju, so domnevali rojalisti, da je napočila zdaj ugodna prilika, katere se morajo poslužiti, da izpremene republiko v monarhijo in spravijo svojega človeka na francoski prestol.

Kot tak pride v poštev vojvoda de Guise, ki živi v Belgiji. Oglašja se tudi princ Louis Napoleon, ki je star šele dvajset let in živi v Švici.

Rojalistično glasilo "Action Francaise" je objavilo proglas vojvode de Guise, v katerem je rečeno:

— Francozi vseh strank in vseh razredov! Sedaj je napočil čas, da oživimo monarhistične principe, na čijih je temeljila velikost Francije tekom stoletij. Edinole na teh principih je mogoče zagotoviti mir, red in pravičnost.

— Francozje, sedaj vidite, kam vas je dovedla strankarska vlada.

Vojvoda je star šestdeset let.

PARIZ, Francija, 8. februarja. — Stari častiljivi bivši predsednik francoske republike Gaston Doumergue je privedel po osemindeset ur trajajočem nemiru in razburjenju Francijo zopet na mirno pot.

Kot minister, ministrski predsednik in predsednik francoske republike je prevedril že marsikatero hudo krizo in mu bo najbrž tudi to pot uspelo pomiriti razburjene duhove.

Na čast mrtvim, ki so padli v spopadih, so vse zastave spuščene na poldrog.

Doumergue je bil trdno prepričan, da bo v teku dvanajstih ur sestavil ministrstvo, toda noč je objavil njegov tajnik, da bo jutri nadaljeval s sestavo kabineta.

Policisti in člani meščanske garde so se nočjo precej oddahnili, kajti v zadnjih osemindesetih urah so imeli čez glavo dela.

Nemiri, ki jih označujejo nekateri francoski časopisi za "državljansko vojno", so zahtevali dvanajst mrtvih in več tisoč ranjenih. Škoda, povzročena na lastnini, je ogromna.

Danes se je vršilo le par brezpomembnih spopadov. Policija je s lahkoto razgala demonstrante.

Vladi povzroča veliko skrb trden sklep socialistov in komunistov, da bo v ponedeljek proglašen generalni štrajk.

V tem slučaju bi zelo trpela trgovina, brez dvoma bi pa tudi prišlo do krvavih izgrediv.

Doumergue namerava spraviti v svoj kabinet najboljše može, ki jih bo mogel dobiti, ne oziraje se, če so člani poslanske zbornice ali ne. Zaenkrat ima na seznamu šestnajst imen.

Zase bo baje pridržal mesto justičnega ministra ter osebno uvedel natančno preiskavo velikih finančnih škandalov, ki so tako silno razburili Francijo.

Ko se je Doumergue pripeljal v Pariz, so mu pridili prebivalci bučne ovacije.

Po zatrdilu nekaterih sestavljanje kabineta zato tako dolgo traja, ker se Doumergue že precej časa ni politično udeleževal in hoče vsled tega natančno proučiti politični položaj ter se posvetovati z voditelji vseh strank.

— Ministrstvo bo brez dvoma do jutri sestavljeno, — je rekel njegov tajnik.

Odvajalci so izpustili Bremerja

AMERIKANCI V SVOBODI

Španska vlada je izpustila štiri Amerikance. — Toda morajo odpotovati z Majorke.

Palma, Majorka, 8. februarja. — Štirje Amerikanci, ki so bili vsled napada na nekoga španskega orožnika obsojeni na šest mesecev in en dan v zapor, so bili izpuščeni na svobodo. Takoj so šli vsak na svoj dom, srečni, da zopet uživajo svobodo, toda zopet žalostni zaradi povelja, da morajo odpotovati, ker so nameravali stalno ostati na otoku.

Po dolgi borbi in po posredovanju ameriškega poslanika Clauda G. Bowers jim je špansko vrhovno sodišče kazni odpustilo.

Vsi se pritožujejo, da so bili zaporu mrzli, toda pravijo, da je bila hrana dobra. Vsi so zdravi.

Počakati pa morajo toliko časa, da pride uradni list, v katerem je objavljen pomilostenje. Nato pa se bodo morali prijeti pripravljati na odhod.

Boj z orožnikom se je dogodel v Palmi pred osmimi meseci. Španska vlada je ta napad na orožnika vzela za razžaljenje španske armade.

Amerikanci so bili poslani v ječo pred enim mesecem, ko jih je vojaško sodišče oprostilo, toda vojaški obtožitelj je razsodbo ovrgel in njemu je pritril najvišje sodišče v Madridu. Prejtnji teden pa je isto sodišče vse štiri pomilostilo.

PSI OBOJENI NA SMRT

McGraw, N. Y., 7. februarja. — Štirje psi, ki so padli in ogrižali neko šestletno deklico, so bili obsojeni na smrt. Sodišče pa je odločilo usmrtitev do 15. februarja.

Okrajni pravdnik M. H. Coon je zastopal obtožnico, v kateri je zahteval za pse smrt. Ko sta bili zaslišani obe stranki — en lastnik psa je celo najel zagovornika — se je sodnik umaknil v svojo uradno sobo in je čez eno uro izrekel obsodo.

Ves čas obravnave so bili psi priklenjeni so se zadržali popolnoma mirno ter je vsak imel svojega paznika.

MONARHISTI IZGUBLJAJO

Dessau, Nemčija, 8. februarja. — Notranje ministrstvo je razpustilo vse monarhistične organizacije. Njihovo premoženje je bilo zaplenjeno.

MASAKER 4000 KITAJCEV

Peiping, Kitajska, 7. februarja. — Ko je armada upornega generala Sun Tien-jing zavzela mesto Pinglo, je bilo masakriranih 4000 vojakov v provinci Ningšia. Poročilo je tudi pravi, da je pri eksploziji v nekem rudniku bilo ubitih 700 delavcev.

V novem ministrstvu bodo brez dvoma: Paul Boncour, Pierre Flandin, Joseph Caillaux, Louis Barthou in Alexander Millerand.

Vojni minister bo postal šef generalnega štaba, general Maxime Weygand.

Kakorhitro bo Doumergue predstavil kabinet zbornici, jo bo razpustil, da bo potem zamogel vladati s pomočjo dekretov.

PRITISK NA AVSTRIJSKE NAZIJE

Nemški "nadzornik" pozivlja po radio Avstrijce na boj proti Dollfusu. — Starhemberga baje pčaujejo židje.

Monakovo, Nemčija, 8. februarja. — Nazijski nadzornik za Avstrijo dr. Theodor Habicht je v svojem govoru po radio pozival avstrijske nazijske tovaršice, da se združijo v boj proti kancelarju Dollfusu in da naj delujejo složno z nemškim tretjim carstvom.

— Prieneu Starhembergu ni mogoče več zaupati, — je rekel dr. Habicht o voditelju avstrijskega fašistovskega heimwehra. — Njega plačujejo židje. Avstriji so zaprta vsa vrata, razen enim — združeno z Nemčijo.

Habicht je javno povedal, da je bila avstrijska državljanska vojna odvrnjena samo vsled trdne discipline, katero drže nazijski voditelji v Monakovem. H koncu pa je rekel, da se potrežljivost nemških nazijscev blizu koncu.

Inomest, Tirolska, 8. febr. — Ko je bila na Tirolskem vpeljana fašistovska vlada je bilo aretiranih 100 odličnih nazijscev, med njimi trije vseučiliški profesorji, en upokojen generalni major, trije upokojeni vladni svetniki, en sodnik, več zdravnikov in državnih uradnikov.

Vsi so bili aretirani na odredbo ravnatelja za javno varnost, ki jih dolži, da so podpirali prepovedano nazijsko stranko in so rivali proti državi. Zaradi raznih političnih zločinov je bilo poslanih v koncentracijski tabor 109 drugih ljudi.

Voditelji heimwehra v Gorenji Avstriji so doželenemu glavarju v Linu stavili slične zahteve kot v Inomestu. Glavar je obljubil, da se bo priklonil dne glede tega s heimwehrovci pozajal.

Fašistovske vlade bodo po zgledu Tirolske vpeljane po vseh ostalih avstrijskih deželah in tudi na Dunaju, kjer so socialni demokrati še vedno na krmilu.

PARAGVAJCI SO ODBILI BOLIVIJCE

Asuncion, Paragvaj, 7. febr. — Paragvajsko prodiranje v Gran Chaco okraju neprestano napreduje. Neko uradno poročilo pravi, da so se Paragvajci polastili utrdbe Lachina. Nueva, zapadno od utrdbe Lachina, ki je bila zavzeta prejšnji dan.

Vatikan, 7. februarja. — Papež Pij XI. je objavil, da je pregovoril Paragvaj in Bolivijo, da si med seboj znamenjata vojne ujetnike, ki niso več sposobni za boj. Apostolskemu nunciju v Argentini je bilo naročeno, da odpotuje v Asuncion ter se pougoditi za pogoj.

GENERALNA STAVKA NA KUBI

Navzlic stavki vozijo busi pod varstvom policije. — Trgovine so odprte. — Potrebščine morajo prodajati.

Havana, Kuba, 8. februarja. — Stavka, ki se je pričela v torek opoldne, je prišla le do četrta do veljave. Javnosti ni bilo znano, da je vlada v varstvo prebivalstva izdala odredbo, s katero prepoveduje generalno stavko, ker časopisi niso izšli pred šest uro jutraj.

Vlada je tudi pozvala delavce, da gredo za svojim dnevnim poslom. Predsednik Carlos Mendieta je izjavil, da bo njegova vlada proti vsakemu nasilju, da pa je to vlada po postavi, ne pa vlada sile.

"Kal nediscipline in nersda mora biti uničena", je rekel Mendieta, "ako hočemo obdržati svojo narodnost".

Četudi so se stavki pridružili delavci v tekstilnih tovarnah, v tiskarnah in veletrgovinah, vendar se k delu ni prišlo primeroma le majhno število delavcev. V trgovinah se poslednja stavke le malo pozna in pristaniški delavci so sklicali zborovanje, da se poravnajo. Busi vozijo po mestu in strazi jih policija. Telefonski urad postuje in družba se pogaja s svojimi uslužbenci. Vse niki poudelne železnice se s stankarjem niso pridružili.

Stavka v elektranah se nadaljuje, vendar delava Havana odmerjeno množino elektrike. Santa Clara pa je brez električne razsvetljave.

Vendar pa je bilo nekaj izgrediv. V Calle Neptuno je v neki trgovini eksplodirala bomba. V Santa Clara je bomba poškodovala hišo bivšega senatorja Vazquez Bello, v Santiagu, pa se je razpočila bomba na strehi policijske stražnice.

Postava proti stavki je bila uveljavljena po kabinetni seji, ki je trajala nepretrgoma 24 ur. Vladna odredba pravi, da mora biti stavka urejena tako, da stavke ne bo uporabljala manjšina proti večini.

S tem da vladna odredba prepoveduje generalno stavko, zahteva, da se zastopniki delavcev in delodajalcev posvetujejo za poravnavo spora z zastopniki vladnega delavskega urada. Vlada niso dovoljuje stavko, toda mora biti maznana osem dni naprej.

Generalna stavka je protipostavna, ako prebivalcem primanjkuje hrane, vode, telefona in brzojava, zdravniške pomoči, ako so gasilci ovirani pri gašenju in ako je oviran promet. Vsa ta podelja bo v slučaju stavke upravljala vlada, inozemski agitatorji bodo deportirani.

Stavka more biti razglašena samo, ako večina kake delavske organizacije tajno glasuje za stavko. Vse sedanje stavke je vlada razglasila za nepostavne in vse zahteve morajo biti izročene tekom treh dni delavskemu departmentu.

Naročile se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

IZZA 17. JANUARJA, KO JE BIL ODVEDEN, JE IMEL ZAVEZANE OČI

ST. PAUL, Minn., 8. februarja. — 36let stari bančni uradnik in sin milijonarja, Edward G. Bremer je bil izpuščen, ko se je nahajal v rokah odvajalcev 21 dni in 12 ur. Odvajalci so zahtevali zanj \$200,000 odkupnine, toda bil je plačan samo del zahtevane svote.

JAPONCI PRIPRAVLJENI NA VOJNO

General Tojo je rekel, da se mora Japonska razširiti čez Azijo. — Leta 1936 bo prišlo do krize.

Tokio, Japonska, 8. februarja. — Šef proizvodnega oddelka v vojnem ministrstvu, general Eiki Tojo, je v listu "Jorosi" objavil članek, v katerem pravi, da japonskega načrta za razširjanje japonske oblasti na azijski celini ni mogoče preduragčati, vsled česar mora priti do vojne s sovjetsko Rusijo.

General Tojo dolži Rusijo, Kitajsko in Združene države, da se pripravljajo, da leta 1936 nastopijo proti Japonski.

Ker je sovjetska Rusija sklenila več nenapadalnih pogodb s svojimi zapadnimi sosedami, ima pristo roko na Daljnem Istoku. — pravi Tojo. — Japonska želi, da razširi svojo oblast čez azijsko celino, kar je bilo pekovano v politiki glede Mandžurije. To je bila neizpremenljiva politika te države od njenega početka. Ta politika je prišla v nasprotje z Ligo narodov in ko je Japonska izstopila iz Lige narodov, je pokazala svojo odločnost, da ne odneha nič ti za las.

Ta tradicionalna politika Japonske prišla v nasprotje s sovjetsko Rusijo, ki pa se zaradi svojega negotovega mednarodnega stališča za to navidezno ni zmečnila, nazval je japonsko pritisk. Kaj bi se zgodilo, ako bi Japonska ta pritisk zmanjšala? Četudi ruski notranji položaj še ni mnogo izboljšal, bodo vendar sovjeti zavzeli trdno stališče na Daljnem Istoku, da ojačijo svojo vlado.

Iz tega razloga je potrebno, Japonska zasleduje neizpremenjeno medžursko politiko, ki sloni na močnem pritisku na vzhodno Azijo. Japonska ne sme odnehati v svoji pripravljenosti, kajti samo, ako obdrži trdno stališče na Daljnem Istoku, mora zadržati Rusijo, da ne prične prodirati proti vzhodu.

Leta 1936 bo japonsko cesarstvo zadelo ob različne težave. In Rusija, Kitajska in Združene države se v mislih na to pripravljajo na vojno. Japonska mora postaviti svoje življenje, ko se drži mandžinske politike. Naša izbira je samo: ali se bo Japonska razvijala, ali pa bo omejena samo na majhne otoke. Samo, kadar je premagana ta kriza, bo stališče Japonske zdravo in neomajano.

Pri tem se ne smemo zanašati na tujo pomoč, temveč se moramo zanašati sami na sebe. Priznati moramo tradicijo in poslanstvo plemena in ustvariti svojo bodočnost, ne da bi dovolili drugom narodom, da nas pri tem ovirajo.

Bremer je bil izpuščen blizu Rochester, Minn. v sredo zvečer ob osmih zvečer.

Detektivi so takoj pričeli zasledovati odvajalce, toda o njih ni mogoče reči toliko časa, da je Bremerjeva družina morala, da so se mogli vrniti na varno.

Bremerjeva družina je o njegovi oprostitvi strogo molčala in je naznanila, da se je vrnil domov, šele po 12 urah. Najbrže so odvajalci zahtevali toliko časa, da je Bremerjeva družina morala, da so se mogli vrniti na varno.

Se tista dne je Bremerjev oče prosil polkejo in zvezne detektive, da zasledovanje odvajalcev se odlože za 30 ur.

Detektivi v sosednjih državah Iowa, Illinois, Wisconsin in obli Dakota pa so sprejeli naročilo, da pazijo na tri odvajalce, ki so Bremerja izpustili. Takoj so vse oblasti z veliko točnostjo pričele z zasledovanjem.

V soboto je Bremerjev oče objavil ultimatum, v katerem je od odvajalcev zahteval, da morajo stopiti z njim v stik do srede opoldne, ker drugače jih bodo začele oblasti zasledovati. V sredo je oblasti zopet presil, da preložijo pričetek zasledovanja še za trideset ur.

Bremer je bil odveden 17. januarja dopoldne, ko je bil na poti v svoj urad. Njegov avtomobil je bil pozneje najden in je bil odkravljen. Odvajalec so se isti dan zahtevali \$200,000 odkupnine. Štiri dni pozneje so stavili isto zahtevo in svarili Bremerjevo družino, da bi kaj izdala detektivom. Nato o njih ni bilo nikakega sluha.

Bremer se je iz Rochester pripeljal z busom v St. Paul, kjer je vzel taksij in se odpeljal v hišo svojega očeta. Ves čas ujetništva so bile njegove oči zavezane.

KONGRES POTRDI PETLETKO

Moskva, Rusija, 7. februarja. — 18. vserski kongres komunistične stranke je sprejel drugi petletni načrt.

Predsednik sovjetskih komunistov, Vjačeslav Molotov je objavil vse podrobnosti načrta, s katerim skuša sovjetska Rusija produkujejo trikrat povečati, da postane za svojo porabo neodvisna od drugih dežel.

Novi petletni načrt za industrijski in poljedelski razvoj dežele se je pričel že lansko leto in bo ostal v veljavi do leta 1937, ne glede na to, da je bil načrt eno leto kasneje potrjen.

Za ta cilj morami imeti trdno odločitev in dobro izdelan načrt. Mislim, da mora biti japonski narod združen, da utrdi svojo obrambo.

Peter Zgaga

seboj.

